

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
та навчальної роботи

А.М. Мартиненко А.М. Мартиненко
» *серпень* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 014 «Середня освіта»

(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

Handwritten signature

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» для здобувачів спеціальності 014 «Середня освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, складена відповідно до освітньої програми «Середня освіта (Англійська мова і друга іноземна мова)» 2024 року.

Розробник: Клевака Л.П., к. пед. н., доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ Тетяна КОРОЛЬ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

В.о. завідувачки кафедри психології та педагогіки _____ Вікторія ШЕВЧУК

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ Віктор ЧЕРНИШОВ

«29» серпня 2024 року

© Клевака Л.П., 2024 рік

© Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 90		
Модулів – 1	Спеціальність 014 «Середня освіта»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		2-й
		Семестр
		3-й
	Лекції	
Індивідуальне завдання – не передбачено.	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	18 год.
		Практичні
		18 год.
		Лабораторні
		0
		Самостійна робота
		54 год.
		Індивідуальна робота:
	Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36/54

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» полягає в: поглибленні у здобувачів освіти теоретичних знань з педагогіки, психології та дидактики, розвитку практичних умінь і навичок, необхідних для реалізації сучасних педагогічних технологій; розвитку комунікативної компетентності, здатності до критичного мислення, креативності та саморозвитку; формуванні висококваліфікованого педагога, здатного ефективно організовувати навчальний процес, забезпечувати всебічний розвиток особистості учня та створювати сприятливе освітнє середовище.

Протягом опанування курсу студенти повинні набути таких **здатностей**:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі викладання іноземних мов та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і передбачають застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності та дотичних до них.
- Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу й синтезу інформації та використання інноваційних технологій, сучасних методів й інструментальних засобів в освітньому процесі.
- Здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії й ефективної роботи в команді, готовність генерувати нові ідеї й брати на себе відповідальність за ухвалені рішення в непередбачуваних умовах виконання професійної діяльності.
- Здатність рефлексувати й об'єктивно оцінювати професійну діяльність, визначати актуальні потреби, автономно навчатися й оволодівати сучасними знаннями, забезпечуючи безперервний професійний розвиток.
- Здатність розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми в професійній діяльності шляхом застосування отриманих знань, навичок і вмінь.
- Здатність підтримувати особисте психічне й фізичне здоров'я, контролювати власні емоційні стани, використовувати різні види й форми рухової активності та вести здоровий спосіб життя, створювати комфортне й безпечне освітнє середовище.
- Знання та розуміння предметної області й специфіки професійної діяльності та сучасних тенденцій їх розвитку.
- Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу на засадах партнерства, формувати колектив учнів.
- Здатність забезпечувати умови для ефективного функціонування інклюзивного освітнього середовища.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення курсу є дисципліна «Педагогіка».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмними результатами вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність» є:

ПР 1. Знати історію та сучасні тенденції розвитку світової педагогіки, психології, філології та методики навчання іноземних мов і зарубіжної літератури.

ПР 2. Розуміти та враховувати особливості людини як суб'єкта психічної діяльності, джерела її активності, закономірності психічного розвитку, основні вікові новоутворення, умови, що забезпечують особистісне зростання в процесі педагогічної діяльності.

ПР 7. Уміти проявляти ініціативу, генерувати нові ідеї для розв'язання складних спеціалізованих завдань і проблем у професійній діяльності та нести відповідальність за прийняті рішення у непередбачуваних ситуаціях.

ПР 9. Реалізовувати ефективні комунікативні стратегії з учасниками освітнього процесу із дотриманням етичних норм, принципів толерантності, співробітництва й взаємоповаги для розв'язання завдань професійної діяльності та забезпечувати посередницькі функції.

ПР 12. Організовувати навчальні заняття різних типів, застосовувати різні види й форми навчально-пізнавальної діяльності учнів, відбирати, правильно й логічно презентувати навчальний матеріал; використовувати технології, методи і засоби, зокрема для реалізації інтегрованого навчання.

ПР 14. Уміти здійснювати професійну та особистісну рефлексію; прогнозувати, контролювати й аналізувати результати навчання здобувачів освіти; використовувати методи та прийоми розвитку в учнів здатності до само- й взаємоконтролю.

ПР 17. Бути здатним систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію та брати участь в діяльності професійних об'єднань педагогів.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній, що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	С	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень	Достатній, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.

			для практичного використання викликають ускладнення.	
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усне опитування;
- стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).
- презентації результатів виконаних завдань;
- індивідуальні та групові співбесіди;
- екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи педагогічної майстерності

Тема 1. Наукові основи та методи формування педагогічної майстерності

Предмет та завдання навчального курсу «Педагогічна майстерність». Зміст, мета і завдання курсу «Педагогічна майстерність». Структура курсу та його основні категорії: «педагогічна діяльність», «педагогічний досвід», «педагогічний такт», «педагогічна техніка», «педагогічна творчість», «педагогічна майстерність». Елементи педагогічної майстерності: професійна компетентність, гуманістична спрямованість, творчість (креативність), чуйність, здатність до співчуття й співпереживання (емпатія), обов'язковість, об'єктивність, вимогливість.

Методологія і методи наукового формування педагогічної майстерності. Загальна характеристика методології наукового формування педагогічної майстерності: теорія наукового пізнання, концептуальні положення й висновки про духовну, психологічну і культурну ідентичність народу, його самопізнання і самоствердження, принципи гуманізму, демократизму та історизму, єдності навчання і виховання, теорії і практики, загальнолюдського й національного. Методи наукового дослідження педагогічної майстерності: теоретичні, емпіричні. Методи логічного мислення: індукція, дедукція, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, моделювання, уявний експеримент. Емпіричні методи: аналіз змісту педагогічної документації та результатів діяльності (проективні методи), педагогічне спостереження (безпосереднє та опосередковане, причетне і непричетне, довго- і короткочасне, безперервне і перервне чи дискретне), самоспостереження, опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування), тестування, експертне оцінювання. Педагогічний експеримент: констатуючий (діагностичний, контрольний), пошуковий та формуючий чи перетворювальний (послідовний та псевдопаралельний).

Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра Сутність і специфіка педагогічної творчості учителя. Особливості педагогічної праці. Структура творчого педагогічного процесу. Умови, що сприяють розвитку педагогічної творчості учителя. Форми і методи розвитку педагогічної творчості учителя. Розвиток ідей К.Ушинського, В.Сухомлинського, А.Макаренка, з формування творчої особистості в педагогічній теорії та практиці сучасної освіти України.

Практичне заняття №1

Тема 2. Педагогічна техніка, педагогічне мовлення, акторська майстерність в педагогічній діяльності

Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності. Поняття «педагогічна техніка» та його зміст. Різновиди педагогічної техніки: внутрішня й зовнішня. Внутрішня – концентрація розумових і фізичних здібностей педагога на досягненні дидактичної і виховної мети, зняття зайвої напруженості, розподіл уваги (велике, середнє, мале коло), спостереження за готовністю учнів до роботи, їхньою реакцією на викладення навчального матеріалу, активністю, зацікавленістю, створення творчої ділової атмосфери під час навчання, збереження впевненості, самовладання за будь-яких умов, саморегуляція Зовнішня педагогічна техніка та її характеристика. Мовні (вербальні) засоби: стилістичні (риторичні) фігури, тропи, звертання, риторичні запитання, заохочувальні висловлювання (адгортація),

діалогізація мовлення, різноманітне використання інтонаційних засобів, створення ефективної вербальної комунікації. Позамовні (невербальні) засоби: хода, постава, пластика тіла, міміка, жести, зовнішній вигляд, контакт очей, розміщення в міжособистісному просторі (проксемика).

Педагогічне мовлення. Зміст поняття «педагогічне мовлення». Психологічні особливості педагогічного мовлення. Діалогічність педагогічного мовлення. Порівняльна характеристика використання мовних і комунікативних засобів учителями з різною орієнтацією (діалогічною чи монологічною). Функції педагогічного мовлення: дидактична, експресивна, перцептивна, сугестивна, організаторська, науково-пізнавальна, комунікативна. Структура педагогічного мовлення: інформаційний, виразний, впливовий компоненти. Особливості педагогічного мовлення. Джерела формування педагогічного мовлення: особистий досвід учителя, наслідування традицій, навчання, самоосвіта. Методики розвитку вмінь і навичок педагогічного мовлення: формування мовленнєвих умінь і навичок; оволодіння допоміжними засобами педагогічного мовлення; розвиток навичок, умінь активного слухання. Дихання і голос як елементи педагогічної техніки. Адаптація і розвиток професійного дихання. Педагогічні засади практичної роботи над текстом. Дикція як елемент педагогічної техніки.

Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності. Особливості образного мислення. Образ у мистецтві театру. Педагогічне мистецтво як театр одного актора. Театральна педагогіка К. С. Станіславського. Театральні принципи (принцип життєвої правди; принцип ідейної спрямованості: вчення про надзавдання; принцип дії – підґрунтя переживання й матеріалу для творчості; принцип органічної творчості; принцип творчого перевтілення в образ) та їх роль у діяльності педагога. Послідовність творчих процесів у діяльності педагога: воля, шукання, переживання, втілення, злиття, вплив. Сумісність професійних якостей, які необхідні в акторській та педагогічній діяльності. Теорія П. В. Симонова про фізіологію емоцій та акторське перевтілення. Формування виконавського вміння у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів.

Практичне заняття №2

Практичне заняття №3

Тема 3. Культура педагогічної взаємодії, майстерність вирішення конфліктів та профілактики булінгу

Майстерність спілкування. Сутність поняття «спілкування», «педагогічне спілкування» та їх характеристика. Види, рівні, функції та етичні норми спілкування. Структурний аналіз спілкування. Моделі комунікації (лінійна, інтерактивна, транзакційна). Потреби і мотиви особистості у спілкуванні. Основні різновиди педагогічного спілкування: безпосереднє, опосередковане, формальне, неформальне, індивідуальне, колективне, монологічне, діалогічне, полілогічне. Контакт у педагогічному спілкуванні. Комунікативні здатності вчителя. Комунікативні якості педагога. Стили педагогічного спілкування. Педагогічна етика вчителя, її категорії. Педагогічний такт, його складники. Умови оволодіння педагогічним тактом.

Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні. Особистість учителя як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування. Увага та увава вчителя. Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтегративного компонента педагогічної взаємодії.

Конфлікти в педагогічній взаємодії. Сутність, структура, класифікація, причини, динаміка педагогічного конфлікту. Головні моделі поведінки особистості в конфліктній взаємодії. Типи конфліктних особистостей. Технології раціональної поведінки в конфлікті. Психологія переговорного процесу у вирішенні педагогічних конфліктів. Внутрішньоособистісні конфлікти. Головні психологічні концепції, форми прояву та засоби вирішення. Міжособистісні і групові конфлікти: сфера прояву, класифікація. Конфлікт у педагогічній взаємодії та способи його розв'язання. Поняття булінгу (цькування), фази розвитку, форми. Причини виникнення булінгу (цькування). Учасники булінгу (цькування). З'ясування обставин випадку булінгу (цькування). Заходи з протидії булінгу (цькуванню) для

дітей шкільного віку. Профілактика булінгу (цькування) в закладах освіти.

Технологія організації педагогічної взаємодії у процесі індивідуальної бесіди. Індивідуальна педагогічна бесіда як модель діалогічної взаємодії. Структура бесіди. Етап моделювання. Забезпечення психологічного контакту на початку бесіди. Роль невербальних засобів. Методика контактної взаємодії як технологія забезпечення контакту. Техніка взаємодії у процесі аналізу проблеми та пошуку її вирішення. Прийоми педагогічної взаємодії. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні.

Практичне заняття №4

Практичне заняття №5

Тема 4. Шлях до педагогічної майстерності: взаємозв'язок особистості вчителя та професійного досвіду

Педагогічна діяльність та особистість вчителя. Суспільне значення професії педагога та його діяльності. Структура педагогічної діяльності. Мета діяльності за спрямуванням: дидактична, виховна; за обсягом і тривалістю – вихідна, конструктивна, оперативна; за важливістю і послідовністю – стратегічна і тактична, основна і побічна, першочергова і другорядна; суб'єкт діяльності – викладач, педагогічний колектив; об'єкт – суб'єкт діяльності – індивідуальний (здобувач), колективний (академічна група, консультаційна група учнів, учнівський колектив школи). Предмет діяльності: загальний – нормативний курс, спецкурс; конкретний – тема кожного заняття. Способи, дії, прийоми педагогічного впливу: постановка питання, виклад нового матеріалу, актуалізація опорних знань учнів, створення проблемної ситуації, пояснення, роз'яснення, аргументація доцільних варіантів вирішення завдання, унаочнення, загальні висновки. Способи заохочення і стимулювання учнів. Результати діяльності: пізнавальна активність учнів, знання, навички, уміння, самостійність у вирішенні завдань, активна громадянська позиція.

Педагогічний досвід у формуванні майстерності викладача школи. Поняття «педагогічний досвід» та його зміст: сукупність знань, навичок і вмінь, набутих у процесі безпосередньої педагогічної діяльності. Головні науково-методичні положення та орієнтири дослідження педагогічного досвіду. Організаційні етапи процесу вивчення та узагальнення педагогічного досвіду: значення, аналіз та оцінка мети, засобів і результатів педагогічної діяльності. Вивчення й поширення етнопедагогічного досвіду. Досвід науково-педагогічної діяльності викладача. Ознайомлення з новаторськими засадами науково-методичної роботи школи (інтерактивне навчання тощо)

Практичне заняття №6

Практичне заняття №7

Тема 5. Формування педагогічної майстерності вчителя через навчально-методичну роботу

Навчально-методична робота як компонент педагогічної майстерності вчителя. Поняття «навчально-виховний процес» та його компоненти: мета, зміст навчання і виховання, суб'єкт-суб'єктні стосунки викладач – студент, педагогічні фактори, необхідні задля реалізації змісту навчання і виховання та досягнення поставлених цілей. Ідеологія українського національного виховання у традиціях школи. Навчально-виховний процес як основа формування педагогічної майстерності вчителя школи.

Поняття «навчально-методична робота» та його характеристика. Вимоги до навчально-методичної роботи вчителя школи. Види навчально-методичної роботи та їх вплив на формування педагогічної майстерності. Форми навчально-методичної роботи: робоча програма, навчальна програма, індивідуальний план роботи вчителя, методичні вказівки і рекомендації, завдання для самостійної роботи, тести, навчально-методичний комплекс. Тематика контрольних, самостійних робіт. Роль педагогічних інновацій у розвитку педагогічної майстерності. Самоосвіта вчителя як складова навчально-методичної роботи. Зв'язок між педагогічною майстерністю та результатами навчання учнів

Професійне самовиховання вчителя. Поняття «професійне самовиховання». Структурні компоненти самовиховання. Етапи самовиховання. Методи самовиховання

(самоспостереження, самоаналіз, самооцінка, самопереконавання, самонаказ, самонавіювання та професійно-педагогічний тренінг). Прийоми самовиховання (крок уперед, оцінювання прожитого дня, правила моєї поведінки, самозобов'язання, самохарактеристика, взаємохарактеристика, самоосуд, самонаказ та ін)

Практичне заняття №8

Практичне заняття №9

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	денна форма				
		у тому числі				
	л	пр	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки						
Тема 1. Наукові основи та методи формування педагогічної майстерності	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Педагогічна техніка, педагогічне мовлення, акторська майстерність в педагогічній діяльності	20	4	4	-	-	12
Тема 3. Культура педагогічної взаємодії, майстерність вирішення конфліктів та профілактики булінгу	18	4	4	-	-	10
Тема 4. Шлях до педагогічної майстерності: взаємозв'язок особистості вчителя та професійного досвіду	18	4	4	-	-	10
Тема 5. Формування педагогічної майстерності вчителя через навчально-методичну роботу	20	4	4	-	-	12
Усього годин	90	18	18	-	-	54

9. Питання для семінарських занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені	-

10. Питання для практичних занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
1	<i>Предмет та завдання навчального курсу «Педагогічна майстерність». Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра</i> - Зміст, мета і завдання курсу «Педагогічна майстерність». Структура курсу та його основні категорії - Поняття педагогічної майстерності: визначення, історія розвитку, сучасні підходи. Елементи педагогічної майстерності - Сутність і специфіка педагогічної творчості учителя. Структура творчого педагогічного процесу. - Творча особистість школяра: характеристика та критерії - Форми і методи розвитку педагогічної творчості учителя. - Бар'єри та проблеми у формуванні творчої особистості школяра	2

2	<i>Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності</i> 1. Поняття «педагогічна техніка» : зміст та структура 2. Різновиди педагогічної техніки: внутрішня й зовнішня 3. Мовні (вербальні) засоби 4. Позамовні (невербальні) засоби	2
3	<i>Педагогічне мовлення.</i> 1. Педагогічне мистецтво як театр одного актора. Театральна педагогіка К. С. Станіславського. 2. Театральні принципи та їхня роль у діяльності педагога. Послідовність творчих процесів у діяльності педагога 3. Теорія П. В. Симонова про фізіологію емоцій та акторське перевтілення. 4. Формування виконавського вміння у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів.	2
4	<i>Майстерність спілкування</i> 1. Сутність поняття «спілкування», «педагогічне спілкування» та їх характеристика 2. Види та рівні педагогічного спілкування. 3. Функції та етичні норми педагогічного спілкування. 4. Моделі комунікації (лінійна, інтерактивна, транзакційна).	2
5	<i>Конфлікти в педагогічній взаємодії</i> 1. Сутність, структура, класифікація, причини, динаміка педагогічного конфлікту. 2. Головні моделі поведінки особистості в конфліктній взаємодії. Типи конфліктних особистостей. 3. Психологія переговорного процесу у вирішенні педагогічних конфліктів. 4. Булінг: причини виникнення, учасники цькування. 5. З'ясування обставин випадку булінгу. Заходи з протидії булінгу для дітей шкільного віку.	2
6	<i>Педагогічна діяльність та особистість вчителя</i> 1. Суспільне значення професії педагога та його діяльності 2. Структура педагогічної діяльності. Мета діяльності за спрямуванням. 3. Предмет педагогічної діяльності. Способи, дії, прийоми педагогічного впливу. 4. Способи заохочення і стимулювання учнів.	2
7	<i>Педагогічний досвід у формуванні майстерності викладача школи.</i> 1. Поняття «педагогічний досвід» та його зміст 2. Головні науково-методичні положення та орієнтири дослідження педагогічного досвіду. 3. Організаційні етапи процесу вивчення та узагальнення педагогічного досвіду 4. Вивчення й поширення етнопедагогічного досвіду	2
8-9	<i>Навчально-методична робота як компонент педагогічної майстерності вчителя</i> 1. Роль педагогічних технологій у формуванні педагогічної майстерності .Вплив зовнішнього середовища на формування педагогічної майстерності. 2. Особистісні якості викладача як фактор педагогічної майстерності 3. Зв'язок між науковою діяльністю викладача та його педагогічною майстерністю 4. Педагогічна майстерність як результат постійного самовдосконалення	4

	5. Поняття навчально-методична робота та її характеристика. Вимоги до навчально-методичної роботи вчителя школи. 6. Види та форми навчально-методичної роботи та їх вплив на формування педагогічної майстерності. 7. Роль педагогічних інновацій у розвитку педагогічної майстерності. 8. Професійне самовиховання вчителя. Поняття «професійне самовиховання». Структурні компоненти самовиховання. 9. Етапи, методи та принципи самовиховання як умова розвитку педагогічної майстерності	
Усього		18

11. Питання для лабораторних занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені	-

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кільк. годин
1	Загальна характеристика методології наукового формування педагогічної майстерності: теорія наукового пізнання, концептуальні положення й висновки	2
2	Методи наукового дослідження педагогічної майстерності: теоретичні, емпіричні. Методи логічного мислення. Емпіричні методи. Педагогічний експеримент	2
3	Фактори, що впливають на розвиток педагогічної творчості. Внутрішні та зовнішні чинники. Зв'язок між педагогічною творчістю вчителя та розвитком творчих здібностей учнів	2
4	Розвиток ідей К.Ушинського, В. Сухомлинського, А.Макаренка, з формування творчої особистості в педагогічній теорії та практиці сучасної освіти України.	4
5	Педагогічна техніка в умовах інклюзивного навчання. Педагогічна техніка в дистанційному навчанні. Педагогічна техніка в умовах мультикультурного класу	2
6	Сучасні тренди у розвитку педагогічної техніки. Найбільш поширені помилки педагогів пов'язані з педагогічною технікою. Роль педагогічної освіти у формуванні педагогічної техніки.	2

7	Джерела формування педагогічного мовлення. Методики розвитку вмінь і навичок педагогічного мовлення	4
8	Дихання і голос як елементи педагогічної техніки. Адаптація і розвиток професійного дихання. Педагогічні засади практичної роботи над текстом. Дикція як елемент педагогічної техніки	4
9	Особистість учителя як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування. Увага та увага вчителя.	4
10	Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтегративного компонента педагогічної взаємодії.	2
11	Індивідуальна педагогічна бесіда як модель діалогічної взаємодії. Структура бесіди. Забезпечення психологічного контакту на початку бесіди.	2
12	Методика контактної взаємодії як технологія забезпечення контакту. Прийоми педагогічної взаємодії. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні.	2
13	Ознайомлення з новаторськими засадами науково-методичної роботи школи	2
14	Особливості особистості вчителя: професійні компетентності, психологічні якості. Соціальна місія вчителя	2
15	Роль досвіду в формуванні майстерності. Механізм впливу досвіду на розвиток професійної компетентності вчителя. Фактори впливу на формування досвіду.	2
16	Самоосвіта, менторство, педагогічні дослідження як стратегії розвитку педагогічної майстерності. Критерії та методи оцінки педагогічної майстерності	4
17	Культурні та соціальні аспекти педагогічної майстерності. Вплив культурного контексту на методи викладання. Соціальна відповідальність викладача. Формування цінностей у студентів	4
18	Поняття «навчально-виховний процес» та його компоненти. Ідеологія українського національного виховання у традиціях школи. Навчально-виховний процес як основа формування педагогічної майстерності вчителя школи.	4
19	Вплив авторських програм і посібників на розвиток педагогічної майстерності вчителя. Розвиток критичного мислення вчителів через навчально-методичну роботу. Вплив інноваційних технологій на ефективність навчально-методичної роботи вчителя.	2
20	Роль навчально-методичного об'єднання в підвищенні кваліфікації вчителів. Формування педагогічної майстерності вчителя через участь у професійних спільнотах.	2
Усього		54

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються такі методи навчання:

За джерелом передавання та сприймання навчальної інформації – словесні, наочні, практичні.

За логікою передавання та сприймання навчальної інформації – індуктивні, дедуктивні.

За характером пізнавальної діяльності здобувачів освіти – проблемного викладання та частково-пошуковий.

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи, проведення і перевірки тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

16. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» за видами робіт

Види робіт/ контролю	Перелік тем								
	Тема 1. Наукові основи та методи формування педагогічної майстерності		Тема 2. Педагогічна техніка, педагогічне мовлення, акторська майстерність в педагогічній діяльності		Тема 3. Культура педагогічної взаємодії, майстерність вирішення конфліктів та профілактики булінгу		Тема 4. Шлях до педагогічної майстерності: взаємозв'язок особистості вчителя та професійного досвіду		Тема 5. Формування педагогічної майстерності вчителя через навчально-методичну роботу
	Практичне заняття								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Опитування	2	2		2		2		2	
Тестування	5	5		5		5		5	
Виконання практичних завдань	2	2		2		2		2	
Виконання завдань самостійної роботи	1	1		1		1		1	
Всього за темами	10	10		10		10		10	
Екзамен	50								
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100								

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (наприклад, $0,5 \times 10 = 5$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання екзамену

Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. тестування	0-10	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,5 \times 20 = 10$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
2, 3. питання макс. по 20 балів	16-20	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	11-15	Питання розкрито, матеріал викладений у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.

	6-10	Питання розкриті в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0-5	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	
60 – 63	E – достатньо	3 – задовільно
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності);

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (усні відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять), виконання контрольних робіт для дистанційної форми навчання – до 50 балів.

Присутність на лекційних та практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів. При тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Робоча програма з дисципліни «Педагогічна майстерність» для студентів спеціальності 014 «Середня освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укл. Л.П. Клевака. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024. 18 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Ващенко Г. Праці з педагогіки та психології. Київ : Школяр, 2020. 328 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 616 с.
3. Загородня Л.П., Титаренко С.А. Педагогічна майстерність : навчальний посібник. Київ : Університетська книга, 2020. 319 с.
4. Клевака Л. П. Педагогіка: конспект лекцій для студентів спеціальностей 012 Дошкільна освіта, 014 Середня освіта, 017 Фізична культура і спорт, 035 Філологія, 053 Психологія денної форми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня – бакалавр. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. 177 с.
5. Красницька О. Педагогічна майстерність викладача вищої військової школи. Київ : Кондор, 2020. 523 с.
6. Методичні вказівки із навчальної дисципліни «Педагогіка» до самостійної роботи студентів спеціальностей 012 Дошкільна освіта, 017 Фізична культура і спорт, 053 Психологія / Укл. Л. П. Клевака. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 40 с.
7. Основи педагогічної майстерності : методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 035 Філологія / уклад. М. О. Князян. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 24 с.
8. Основи педагогічної майстерності : навчально-методичний посібник / Е.І. Федорчук, Т.І. Конькова, В.В. Федорчук, В.О. Заремба; За заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : АБЕТКА, 2016. 240 с.
9. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О. М. Отич. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.
10. Палтишев М. М. Педагогічна майстерність і шляхи її досягнення (У пошуках практико-орієнтованих дидактичних підходів): Навч.-метод. посіб. для слухачів курсів удосконалення вчителів. Київ : Видавець О. М. Ешке, 2000. 119 с.
11. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Карамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ : Вища шк., 2004. 422 с.
12. Педагогічна творчість і майстерність: Хрестоматія / Уклад. Н. В. Гузій. Київ : ІЗМН, 2020. 168 с.
13. Словник термінології з педагогічної майстерності / За ред. Н. М. Тарасовича. Полтава, 1995. 63 с.
14. Тур О.М. Педагогіка : конспект лекцій для студентів спеціальностей 014 «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)» та 012 «Дошкільна освіта». Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. – 161 с.
15. Ярошук Л. Теорія та методика виховання. Бердянськ, 2020. 400 с.
16. Doležalová Jana, Hábl Jan, Janiš Kamil. Fundamental Pedagogy. Hradec Králové, 2014. 140 p.
17. Robyn M. Gillies. Pedagogy: New Developments in the Learning Sciences. N.Y. : Nova Science Publishers, 2012. 531p.
18. Mardell, B., Ryan, J., Krechevsky, M., Baker, M., Schulz, T. S., Liu-Constant, Y. A. Pedagogy of Play: Supporting Playful Learning in Classrooms and Schools. Project Zero, 2023. 234 p.

Допоміжна

1. Абрамян В. Ц. Театральна педагогіка. Київ : Лібра, 2020. 224 с
2. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 568 с.
3. Вишневський О. Л., Кобрій О. М., Чепіль М. М. Теоретичні основи педагогіки: курс лекцій. Дрогобич : Відродження, 2001. 268 с.
4. Вознюк Н. М. Етико-педагогічні основи формування особистості: навчальний посібник. Київ : Центр навч. літератури, 2015. 196 с.
5. Глазкова І. Компетентність майбутнього вчителя у запобіганні та подоланні педагогічних бар'єрів : монографія. Бердянськ : Видавництво О.В. Ткачук, 2013. 416 с.
6. Кузь В. Г., Руденко Ю. Л., Сергійчук В. О. Основи національного виховання. Умань : Річ, 1993. 212 с.
7. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української школи і педагогіки: навч. посібник. Київ : Знання, 2003. 452 с.
8. Педагогіка в запитаннях і відповідях: навчальний посібник / Л. В. Кондрашова, О. А. Пермяков та ін. Київ : Знання, 2006. 252 с.
9. Педагогіка: хрестоматія / Уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. Київ : Знання-Прес, 2016. 700 с.
10. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ : Педагогічна думка, 2001. 516 с.
11. Словник-довідник з професійної педагогіки / За ред. А.В. Семенової. Одеса: Пальміра, 2006. 220 с.
12. Doležalová Jana, Hábl Jan, Janiš Kamil. Fundamental Pedagogy. Hradec Králové, 2014. 140 p.
13. Kniazian M., Khromchenko O., Sushchenko L. Development of Future Teachers' Project Competence to design Learning Process of GE, ESP, LSP. The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes. 2021 : University of Niš, Republic of Serbia. Vol. 9, № 3. P. 495-504. <https://doi.org/10.22190/JTESAP2103495K>
14. Mardell, B., Ryan, J., Krechevsky, M., Baker, M., Schulz, T. S., Liu-Constant, Y. A. Pedagogy of Play: Supporting Playful Learning in Classrooms and Schools. Project Zero, 2023. 234 p.
15. Margot Sunderland What Every Parent Needs to Know. A Psychologist's Guide to Raising Happy, Nurtured Children. London: Dorling Kindersley, 2023. 320p.
16. Robyn M. Gillies. Pedagogy: New Developments in the Learning Sciences. N.Y. : Nova Science Publishers, 2012. 531p.

19. Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс : <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=6586>
2. Нагачевська З.І. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (спеціалізація історія). Івано-Франківськ: НАІР, 2020. URL : http://document.kdu.edu.ua/info_zab/011_545.pdf
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. Київ : Вища шк., 1997. 349 с. Режим доступу: <https://kipt.com.ua/wp-content/uploads/2018/12/%C.pdf>
4. Спеціальна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23200/1/O_Martynchuk_I_Marunenko_K_Lutsko_O_Taran_T_Melnichenko_T_Yezhova_SP_KSPKIO_IL.pdf
5. Norm Friesen, Yanno Su. What Is Pedagogy? Discovering the Hidden Pedagogical Dimension. URL : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/edth.12569?msocid=30de70356b466d4d0d5e64206a546c55>